

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2022

ΘΕΜΑΤΑ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

08 Ιουνίου, 2022

**ΛΑΤΙΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων
<https://www.othisi.gr/frontistirio/>

Τετάρτη, 8 Ιουνίου 2022
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A1. KEIMENA

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «**Ille se in scamno ... dixit**» και «**Curat ... tragulam mitteret**».

Nostri postquam pila in hostes misērunt, gladiis rem gerunt. Repente post tergum equitatus cernitur; cohortes appropinquant; hostes terga vertunt ac fugiunt; eis equites occurrunt. Fit magna caedes.

Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit. Samnitium divitias contempsit et Samnītes paupertātem eius mirāti sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uterētur, vultum risu solvit et protinus dixit.

Curat et providet nē, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut, si adīre non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret.

Μονάδες 20

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

A1.

Εκείνος παρουσιάστηκε σε αυτούς για να τον δουν να κάθεται σε σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να γευματίζει από ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Δηλαδή, όταν είχαν προσφέρει σε αυτόν πολύ χρυσάφι (ή: μεγάλη ποσότητα από χρυσάφι) σταλμένο από το δημόσιο ταμείο, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το πρόσωπο με το γέλιο και αμέσως είπε.

Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν την επιστολή (πριν φτάσει στον προορισμό της). Για τον λόγο αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου και να το ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει ότι θα έλθει γρήγορα με τις λεγεώνες. Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

B1. Να αντιστοιχίσετε κάθε συγγραφέα της **Στήλης Α** με το γραμματειακό είδος της **Στήλης Β**, το οποίο υπηρετεί (δύο στοιχεία της **Στήλης Β** περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Βιργίλιος	α. Απομνημονεύματα
2. Ιούλιος Καίσαρας	β. Λυρική ποίηση
3. Σενέκας	γ. Επική ποίηση
4. Οράτιος	δ. Φιλοσοφία
5. Κορνήλιος Νέπως	ε. Ιστορική βιογραφία
	στ. Μυθιστόρημα
	ζ. Επίγραμμα

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1.

1. - γ.
2. - α.
3. - δ.
4. - β.
5. - ε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της Νέας Ελληνικής της **Στήλης Β** (δύο στοιχεία της **Στήλης Β** περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. cernitur	α. πρόσφυγας
2. fugiunt	β. μάντας
3. magna	γ. άγνωστος
4. cognoscantur	δ. μεγαλοπρεπής
5. amentum	ε. ύμνος
	στ. διάκριση
	ζ. κρότος

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B2.

1. - στ.
2. - α.
3. - δ.
4. - γ.
5. - β.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Nostri	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
hostes	: την αφαιρετική του ίδιου αριθμού
terga	: τη γενική του ίδιου αριθμού
equites	: την ονομαστική στον άλλο αριθμό
magna	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στον συγκριτικό βαθμό του ίδιου γένους
caedes	: τη δοτική του ίδιου αριθμού
Ille	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος και τη γενική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
eum	: την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
pondus	: την ονομαστική στον άλλο αριθμό
vultum	: τη γενική στον ίδιο αριθμό
rem	: την αφαιρετική του ίδιου αριθμού (στο τρίτο απόσπασμα)
celeriter	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιρρήματος
periculum	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1.

Nostri	: noster
hostes	: hostibus
terga	: tergorum
equites	: eques
magna	: maiore
caedes	: caedi
Ille	: illud / illius
eum	: id

pondus	: pondera
vultum	: vultus
rem	: re
celeriter	: celerius / celerrime
periculum	: pericula

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

gerunt	: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
cernitur	: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα στην ίδια φωνή
Fit	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα
mirāti sunt	: το απαρέμφατο του μέλλοντα και του συντελεσμένου μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
attulissent	: την αιτιατική στο σουπίνο
uteretur	: τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους
dixit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
curat	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
mittit	: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
adire	: την αφαιρετική του γερονδίου
possit	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του υπερσυντελικού
abiciat	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ2.

gerunt	: gesserint
cernitur	: cernetur
Fit	: fite
mirāti sunt	: miraturos esse / miratos fore
attulissent	: allatum (adlatum)
uteretur	: utens / usurus / usus
dixit	: dic
curat	: curabimus
mittit	: misit
adire	: adeundo
possit	: potuisset
abiciat	: abice

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Δ1

Δ1.

α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: **eis** (στο πρώτο απόσπασμα), **assidentem, risu, consilia, ob rem**.

Μονάδες 10

β. «**nē, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 3) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ1.

α.

- eis** : αντικείμενο στο «*occurunt*» (ob + δοτική)
- assidentem** : κατηγορηματική μετοχή που εξαρτάται από τον ρηματικό τύπο *spectandum* (που προέρχεται από ρήμα αίσθησης, άμεσης αντίληψης) και αναφέρεται στο «*se*», δηλώνει το σύγχρονο σε σχέση με το γερονδιακό «*spectandum*» και λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο άμεσο αντικείμενο «*se*» του ρήματος «*praebuit*»
- risu** : αφαιρετική (οργανική) που δηλώνει τον τρόπο στο «*solvit*»
- consilia** : υποκείμενο στο ρήμα «*cognoscantur*»
- ob rem** : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την αιτία και συγκεκριμένα το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο στο ρήμα «*mittit*»

β.

«**nē, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur**»: δευτερεύουσα βουλητική πρόταση ως αντικείμενο στα ρήματα «*curat*», «*providet*». Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο «*nē*», γιατί είναι αρνητική. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι βουλητικές, γιατί το περιεχόμενό τους είναι απλώς επιθυμητό· συγκεκριμένα χρόνου ενεστώτα («*cognoscantur*»), επειδή εξαρτάται από ρήματα αρκτικού χρόνου («*curat*», «*providet*») και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν (ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων). Η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με την δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Δ2

Δ2.

α. «**missum**», «**veritus**»: να μετατρέψετε τις μετοχές στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 12

β. «**In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ2.

α.

missum:

- pondus, quod missum erat publice

veritus:

- quod (quia, quoniam, quando) veritus erat (αντικειμενικά αποδεκτή αιτιολογία)
- quod (quia, quoniam, quando) veritus esset (υποκειμενική αιτιολογία)
- cum veritus esset (αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)

β.

«Ego cum legionibus celeriter adero».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στα θέματα των Λατινικών ζητείται μετάφραση αποσπασμάτων μόνο από τα διδαγμένα κείμενα 36, 45 του σχολικού εγχειριδίου (εξετάζονται τα κείμενα 16, 36, 45). Οι παρατηρήσεις (εισαγωγή, ετυμολογικά, γραμματική, συντακτικό) στηρίζονται στη θεωρία του σχολικού βιβλίου και δεν παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερη δυσκολία για έναν καλά προετοιμασμένο υποψήφιο.

Καλή επιτυχία!

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον